

**AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

Proceduri și Instrucțiuni Aeronautice Civile

PIAC – OPS

Partea SPO (lucru aerian)

**Prevederi specifice operațiunilor comerciale
specializate (lucru aerian)**

ORDIN

cu privire la aprobarea ediției nr.02 a Procedurilor și Instrucțiunilor Aeronautice Civile referitoare la operațiunile aeriene – PIAC-OPS partea SPO (lucru aerian) – prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)

nr. 26/GEN din 29.06.2020

Monitorul Oficial nr.177/599 din 10.07.2020

* * *

În temeiul art.7 alin.(3) pct.1) lit.b) din [Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017](#) și pct.10 subpct.1) lit.b) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, aprobat prin [Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.133/2019](#), întru executarea atribuțiilor ce îi revin Autorității Aeronautice Civile în calitate de autoritate administrativă de certificare, supraveghere și control în domeniul aviației civile, în scopul asigurării implementării [Hotărârii Guvernului nr.831/2018](#) privind aprobarea Regulamentului privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene și Cerințelor tehnice referitoare la operațiunile aeriene,

ORDON:

1. Se aprobă ediția nr.02 a Procedurilor și Instrucțiunilor Aeronautice Civile referitoare la operațiunile aeriene – PIAC-OPS partea SPO (lucru aerian) – prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian), conform anexei la prezentul ordin.

2. Autoritatea Aeronautică Civilă va pune la dispoziția tuturor persoanelor interesate anexa la prezentul ordin prin publicarea pe pagina web oficială www.caa.md, la compartimentul „Cadrul normativ/PIAC”.

3. De la data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă ediția nr.01 a Procedurilor și Instrucțiunilor Aeronautice Civile referitoare la operațiunile aeriene – PIAC-OPS partea SPO/LA – prevederi specifice operațiunilor aeriene specializate/lucru aerian, aprobate prin [Ordinul nr.54/GEN din 23.09.2019](#), publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.296-301/1603 din 27.09.2019.

4. Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

DIRECTOR

Eugeniu COȘTEI

Nr.26/GEN. Chișinău, 29 iunie 2020.

CUPRINS

CUPRINS.....	1
LISTA DE CONTROL A PAGINILOR.....	3
REGULI DE AMENDARE	5
INDEXUL AMENDAMENTELOR.....	7
SECȚIUNEA 1 Operatori aerieni deținători de Certificat de operator aerian (AOC)	9
Capitolul 1 Generalități	10
1.1 Autoritatea competentă	10
1.2 Informare	10
1.3 Supravegherea continuă	10
Capitolul 2 - Operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).....	12
2.1 Autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).....	12
2.2 Procesul de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate	12
Capitolul 3 - Operațiuni necomerciale specializate	16
3.1 Operațiuni necomerciale specializate efectuate cu aeronave complexe motorizate	16
3.2 Operațiuni necomerciale specializate efectuate cu aeronave altele decât cele complexe motorizate	16
SECȚIUNEA 2 Organizații care nu dețin Certificat de operator aerian (AOC).....	18
Capitolul 1 - Procedura de autorizare.....	19
1.1 Etapele autorizării	19
1.2 Etapa de informare	19
1.3 Inițierea procesului de obținere autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).....	20
1.4 Etapa de evaluare a documentației	21
1.5 Etapa de inspecții și demonstrații operaționale	22
1.6 Etapa de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)	23
1.7 Forma autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)	23
Capitolul 2 Modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).....	25
2.1 Generalități.....	25
2.2 Modificarea datelor de identificare.....	26
2.3 Modificarea tipurilor de operațiuni	27
2.4 Includerea de noi tipuri de aeronave.....	27
2.5 Includerea de noi aeronave de același tip cu cele deja existente.....	28
2.6 Excluderea de aeronave/tipuri de aeronave aflate în operare	29
2.7 Modificarea aprobărilor specifice.....	29
2.8 Modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), datorată schimbării titlului de deținere a aeronavelor aflate în operare.....	29
Capitolul 3 - Supravegherea continuă.....	31
3.1 Generalități.....	31
3.2 Clasificarea auditurilor/inspecțiilor de supraveghere	31
3.3 Frecvența auditurilor de supraveghere	32

3.4	Rezultatele activității de supraveghere	32
3.5	Includerea personalului de inspecție în zbor (operațiuni aeriene) în cadrul echipajului aeronavei, suplimentar față de membrii echipajului de zbor, în timpul executării misiunii de inspecție în zbor	33
Capitolul 4 – Limitarea, suspendarea, revocarea de către AAC a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) și contestarea deciziilor AAC de către operatorul aerian.....		
4.1	Generalități	36
4.2	Limitarea	36
4.3	Suspendarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)	37
4.4	Revocarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)	38
4.5	Contestații	38
Capitolul 6 - Schimbări în sistemul de management		
6.1	Generalități	40
6.2	Organizarea procedurii de aprobare.....	41
6.3	Cerințe necesare pentru aprobarea ocupării posturilor manageriale obligatorii	42
6.3.1	Responsabil operațiuni de zbor	42
6.3.2	Responsabil pentru pregătirea membrilor echipajului	43
6.3.3	Responsabil pentru operațiuni sol	43
6.3.4	Responsabil menținerea navigabilității	43
6.4	Responsabilități combinate ale deținătorilor de posturi manageriale obligatorii	43
6.5	Rezultatul procedurii de aprobare	44
6.6	Procedura de retragere a aprobării.....	44
6.7	Încetarea relațiilor contractuale ale persoanelor responsabile care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii în cadrul unui operator aerian	45

LISTA DE CONTROL A PAGINILOR

Numărul paginii	Ediția/ Amendamentul	Data
1	Ediția 02	Iunie 2020
2	Ediția 02	Iunie 2020
3	Ediția 02	Iunie 2020
4	Ediția 02	Iunie 2020
5	Ediția 02	Iunie 2020
6	Ediția 02	Iunie 2020
7	Ediția 02	Iunie 2020
8	Ediția 02	Iunie 2020
9	Ediția 02	Iunie 2020
10	Ediția 02	Iunie 2020
11	Ediția 02	Iunie 2020
12	Ediția 02	Iunie 2020
13	Ediția 02	Iunie 2020
14	Ediția 02	Iunie 2020
15	Ediția 02	Iunie 2020
16	Ediția 02	Iunie 2020
17	Ediția 02	Iunie 2020
18	Ediția 02	Iunie 2020
19	Ediția 02	Iunie 2020
20	Ediția 02	Iunie 2020
21	Ediția 02	Iunie 2020
22	Ediția 02	Iunie 2020
23	Ediția 02	Iunie 2020
24	Ediția 02	Iunie 2020
25	Ediția 02	Iunie 2020
26	Ediția 02	Iunie 2020
27	Ediția 02	Iunie 2020
28	Ediția 02	Iunie 2020
29	Ediția 02	Iunie 2020
30	Ediția 02	Iunie 2020
31	Ediția 02	Iunie 2020
32	Ediția 02	Iunie 2020
33	Ediția 02	Iunie 2020
34	Ediția 02	Iunie 2020
35	Ediția 02	Iunie 2020
36	Ediția 02	Iunie 2020
37	Ediția 02	Iunie 2020
38	Ediția 02	Iunie 2020
39	Ediția 02	Iunie 2020
40	Ediția 02	Iunie 2020
41	Ediția 02	Iunie 2020
42	Ediția 02	Iunie 2020
43	Ediția 02	Iunie 2020
44	Ediția 02	Iunie 2020
45	Ediția 02	Iunie 2020
46	Ediția 02	Iunie 2020

Iunie 2020		Ediția 02
		Revizia 00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
4

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		5

REGULI DE AMENDARE

- (1) Modificarea prevederilor **PIAC** se poate face numai prin amendament.
- (2) Amendamentul se aprobă prin Ordinul general al Directorului Autorității Aeronautice Civile.
- (3) După aprobarea amendamentului și publicarea Ordinului general în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, fiecare deținător al PIAC în cauză va introduce noile pagini emise și va distruge paginile înlocuite.
- (4) Se emite o nouă ediție a PIAC dacă volumul modificărilor depășește 30% din conținutul acesteia.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
6

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00

INDEXUL AMENDAMENTELOR

Nr. crt.	Ediția / Numărul amendamentului	Data intrării în vigoare/nr. ordinului	Numele persoanei care a introdus amendamentul	Semnătura
1	Ediția 02	10.07.2020 26/GEN din 29.06.2020		

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
8

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		9

SECȚIUNEA 1 Operatori aerieni deținători de Certificat de operator aerian (AOC)

Iunie 2020		Ediția	02
		Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		10

Capitolul 1 Generalități

1.1 Autoritatea competentă

1. Secțiunea 1 este aplicabilă operatorilor aerieni certificați de către Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova (AAC), deținători ai Certificatului de operator aerian (AOC) care intenționează să efectueze operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).
2. Pentru operatorii aerieni ce desfășoară operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) al căror sediul principal de activitate sau reședință este în Republica Moldova, AAC este autoritatea competentă, conform SPO.GEN.100.

1.2 Informare

1. Operatorul aerian care intenționează să efectueze operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) poate să solicite întrevvedere cu reprezentanții AAC în vederea obținerii informațiilor necesare pentru efectuarea acestor tipuri de operațiuni. În acest sens, operatorul aerian va completa și prezenta AAC Anexa nr.1.3.
2. În termen de 15 zile de la depunerea solicitării (Anexa nr.1.3) la AAC, operatorul este notificat în scris asupra datei la care va avea loc întrevvedere, la sediul AAC. Data la care are loc întrevvedere nu depășește 30 de zile de la data înregistrării solicitării.
3. Întrevvedere are loc între echipa stabilită din cadrul AAC și managerul responsabil (accountable manager) al operatorului aerian și are ca scop obținerea de către acesta a informațiilor cu privire la cadrul normativ aplicabil. La cererea operatorului aerian, AAC îi pune la dispoziție un pachet de informații necesare pentru obținerea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) pentru desfășurarea în condiții de siguranță a operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian).
4. În urma discuțiilor se stabilește dacă solicitantul poate depune cererea pentru acordarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) în conformitate cu Anexa nr.2.2 sau dacă trebuie să se conformeze și cu alte prevederi înainte de aceasta.
5. Rezultatele întrevederii vor fi consemnate pe formularul din Anexa nr.1.2, completat și contrasemnat de ambele părți, cu oferirea unei copii operatorului aerian.

1.3 Supravegherea continuă

În ceea ce privește modul de asigurare a supravegherii continuă și desfășurare a auditurilor/inspecțiilor de supraveghere, se aplică același principiu cu cel detaliat în Capitolul 3 din PIAC-OPS Partea CAT.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
11

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		12

Capitolul 2 - Operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)

2.1 Autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)

- Înainte de începerea operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian), operatorul trebuie să se asigure de implementarea și respectarea tuturor cerințelor aplicabile operațiunilor pe care intenționează să le desfășoare.
- Operatorul aerian are desemnate persoane responsabile conform ORO.SPO.100 (a) și implementează un sistem de management corespunzător mărimii operatorului, naturii și complexității activităților sale, care poate fi descris în Manualul de operațiuni sau într-un document separat.
- De asemenea, operatorul aerian trebuie să elaboreze un Manual de operațiuni în conformitate cu AMC 4 la ORO.MLR.100 și Lista echipamentului minim (MEL) pentru aeronavele pe care acesta intenționează să le opereze.
- Prevederile referitoare la operațiunile comerciale specializate (lucru aerian) pot fi incluse în Manualul de operațiuni specific activităților de transport aerian comercial, dar trebuie foarte clar delimitate, astfel încât să nu se creeze confuzii în aplicarea acestora. La luarea unei decizii în acest sens, operatorul aerian trebuie să țină cont de complexitatea Manualului de operațiuni și de modalitatea de utilizare a acestuia în cazul în care este completat cu elemente care pot diferi în funcție de tipurile de operațiuni pe care le desfășoară.
- De asemenea, dacă se intenționează folosirea mijloacelor alternative de conformare, operatorul aerian urmează procedura descrisă în Capitolul 6 din PIAC-OPS Partea GEN.
- Conform cerințelor ARO.OPS.150, AAC examinează documentația referitoare la evaluarea riscurilor și procedurilor standard de operare (SOP) ale operatorului, aferente uneia sau mai multor operațiuni planificate și elaborate în conformitate cu Cerințele tehnice referitoare la operațiunile aeriene, Partea SPO. Dacă se consideră necesar, AAC efectuează o inspecție a organizației.

2.2 Procesul de emiteră a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate

- Solicitarea de acordare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) se face prin depunerea de către operatorul aerian la AAC, a unei cereri tip, utilizând formularul din Anexa nr.2.2, cu cel puțin 30 zile înaintea datei propuse de începere a operării. Cererea tip se completează în limba de stat a Republicii Moldova sau limba engleză de către managerul responsabil sau de către reprezentantul împuternicit al acestuia. Concomitent cu cererea, operatorul aerian pune la dispoziția AAC următoarele informații:
  - o descriere a sistemului de management, inclusiv a structurii organizatorice și lista persoanelor responsabile pentru posturile manageriale obligatorii;
  - o descriere a operațiunilor propuse, inclusiv tipul (tipurile) și numărul aeronavei care urmează a fi exploatată;
  - documentația de evaluare a riscurilor și procedurile standard de operare (SOP) elaborate în conformitate cu AMC1 SPO.OP.230 și AMC2 SPO.OP.230 pentru fiecare operațiune comercială specializată (lucru aerian) pe care intenționează să o desfășoare;

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

- d. copii ale polițelor de asigurare și ale contractelor de asigurare pentru persoanele aflate la bordul aeronavei, precum și pentru răspundere civilă față de terți, în mărimile stabilite de cadrul normativ aplicabil, precum și scrisoarea de preluare a obligațiunii, eliberată de compania de asigurare/brokerul sau compania de reasigurare (Letter of Undertaking);
  - e. dacă este cazul, informații cu privire la contractele încheiate între organizație și agenții certificați pentru prestarea serviciilor aeriene certificate de AAC sau care urmează a fi perfectate (handling, servicii aeronautice și alte servicii aeroportuare);
2. În termen de 20 zile de la data înregistrării cererii împreună cu documentația suport, operatorul aerian este informat cu privire la necesitatea modificării acesteia și/sau a completării/corectării documentației suport, dacă este cazul.
  3. În cazul în care este necesară modificarea cererii de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) și/sau completarea/corectarea documentației suport, termenul de 30 de zile de la 2.2 1 se derulează de la data înregistrării documentației complete.
  4. În cazul în care SOP-urile fac parte integrantă din Manualul de operațiuni, emiterea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) are loc după aprobarea de către AAC a ediției/amendamentului la Manualul de operațiuni care conține procedurile aplicabile, în conformitate cu ORO.MLR.100 (g1).
  5. Dacă se constată conformarea cu cerințele prevăzute în cadrul normativ aplicabil, AAC emite autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) în conformitate cu specimenul din Anexa nr.6 la Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.831/2018.
  6. Autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) este valabilă atât timp cât operatorul aerian se conformează cu prevederile cadrului normativ aplicabil.
  7. După emiterea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), AAC evaluează și monitorizează continuu operatorul aerian prin inspecții/audituri de supraveghere, în scopul desfășurării operațiunilor în condiții de siguranță, conform prevederilor cadrului normativ aplicabil.
  8. În cazul în care operatorul aerian intenționează modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), acesta transmite către AAC cererea de modificare (Anexa nr.2.2) însoțită de documentația afectată de modificările solicitate cu cel puțin 30 de zile înainte de data la care se intenționează începerea operării în noile condiții. Cererea de modificare trebuie să conțină și condițiile în care operatorul aerian își desfășoară activitatea pe durata efectuării schimbării.
  9. În conformitate cu prevederile ARO.OPS.150 (e), dacă operatorul aerian efectuează schimbări fără să fi prezentat o evaluare a riscurilor și procedurilor standard de operare modificate în consecință, AAC suspendă, limitează sau revocă autorizația.
  10. De asemenea, în conformitate cu prevederile art.14 din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017, AAC poate suspenda, limita sau revoca autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), în următoarele cazuri:
    - a. AAC nu mai este convinsă de faptul că operatorul aerian are capacitatea de a desfășura în continuare operațiuni în condiții de siguranță ca urmare a:

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		14

- i. nerespectării cadrului normativ aplicabil operațiunilor pentru care este autorizat operatorul;
    - ii. nerespectării cerințelor care au stat la baza emiterii autorizației;
    - iii. neînlăturării deficiențelor depistate în derularea proceselor de supraveghere în conformitate cu cerințele aplicabile.
  - b. Operatorul aerian a solicitat, în baza unei cereri, întreruperea valabilității autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), caz în care AAC procedează la suspendarea activităților de supraveghere și, în consecință, la suspendarea autorizației.
11. Procedura de limitare, suspendare, revocare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) este similară prevederilor din Capitolul 4 din PIAC-OPS Partea CAT.
  12. În cazul operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian) din zona de frontieră, documentația referitoare la evaluarea riscurilor și procedurilor standard de operare (SOP) este examinată de AAC în colaborare cu autoritatea competentă din locul în care se intenționează desfășurarea operațiunilor. Autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) se eliberează de către AAC numai după ce ambele autorități constată conformarea cu cerințele aplicabile.

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
15

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		16

Capitolul 3 - Operațiuni necomerciale specializate

3.1 Operațiuni necomerciale specializate efectuate cu aeronave complexe motorizate

- Înainte de începerea operațiunilor necomerciale specializate efectuate cu aeronave complexe motorizate, operatorul trebuie să se asigure de implementarea și respectarea tuturor cerințelor aplicabile operațiunilor pe care intenționează să le desfășoare (de exemplu: Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene, Cerințele tehnice privind operațiunile aeriene Partea SPO, Partea SPA).
- Operatorul aerian trebuie să elaboreze un Manual de operațiuni în conformitate cu AMC 4 la ORO.MLR.100 și Lista echipamentului minim (MEL) pentru aeronavele pe care acesta intenționează să le opereze.
- În cazul în care operatorul aerian care intenționează desfășurarea operațiunilor necomerciale specializate deține un AOC, prevederile referitoare la operațiunile necomerciale specializate pot fi incluse în Manualul de operațiuni specific activităților de transport aerian comercial, dar trebuie foarte clar delimitate astfel încât să nu se creeze confuzii în aplicarea acestora. La luarea unei decizii în acest sens, operatorul aerian trebuie să țină cont de complexitatea Manualului de operațiuni și de modalitatea de utilizare a acestuia în cazul în care este completat cu elemente care pot diferi în funcție de tipurile de operațiune pe care le desfășoară.
- În conformitate cu ORO.DEC.100 din Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene, operatorul aerian trebuie să depună la AAC o declarație cu privire la desfășurarea operațiunilor specializate necomerciale efectuate cu aeronave complexe motorizate, în conformitate cu Anexa nr.5.1.
- În cazul în care dorește obținerea unor aprobări specifice (DG, PBN, LVO, RVSM și/sau MNPS), procesul de acordare al acestora este similar cu cel detaliat în Capitolul 2 din PIAC-OPS Partea GEN. După finalizarea procesului de obținere a aprobărilor specifice, AAC eliberează operatorului aerian Lista aprobărilor specifice conform Anexei nr.5.3.
- De asemenea, dacă se intenționează folosirea mijloacelor alternative de conformare, operatorul aerian urmează procedura descrisă în Capitolul 6 PIAC-OPS Partea GEN.
- Conform ARO.GEN.345, în termen de maxim 10 zile de la data recepționării declarației, AAC verifică dacă declarația conține toate informațiile obligatorii și emite o informare conform Anexei nr.5.2, care atestă luarea la cunoștință a intenției operatorului aerian de a efectua operațiuni necomerciale specializate.
- Dacă în urma analizei declarației transmise se constată faptul că aceasta nu conține informațiile necesare sau conține informații care demonstrează neconformitatea cu cerințele aplicabile, AAC acționează în conformitate cu prevederile ARO.GEN.350, informând operatorul aerian în legătură cu neconformitățile constatate și solicitând remedierea acestora. Dacă se consideră necesar, AAC efectuează inspecții la operatorul aerian în scopul verificării stabilirii conformării cu cerințele aplicabile.
- Operatorul aerian are obligația de a informa AAC cu privire la orice modificare a declarației și/sau a mijloacelor de conformare transmise inițial, prin completarea unei noi declarații.

3.2 Operațiuni necomerciale specializate efectuate cu aeronave altele decât cele complexe motorizate

Operațiunile necomerciale specializate efectuate cu aeronave altele decât cele complexe motorizate precum și zborurile introductive se desfășoară în conformitate cu Cerințele tehnice referitoare la operațiunile aeriene Partea NCO și cu prevederile Capitolului 2 Secțiunea din PIAC-OPS Partea NCC/NCO.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
17

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
18

SECȚIUNEA 2 Organizații care nu dețin Certificat de operator aerian (AOC)

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00

Capitolul 1 - Procedura de autorizare

Secțiunea 2 este aplicabilă organizațiilor care nu dețin AOC și solicită emiterea inițială a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).

1.1 Etapele autorizării

Procesul de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) cuprinde următoarele etape:

- 1) Etapa de informare;
- 2) Etapa de inițiere a procesului de autorizare;
- 3) Etapa de evaluare a documentației;
- 4) Etapa de demonstrații operaționale și inspecții;
- 5) Etapa de emitere a autorizației.

1.2 Etapa de informare

1. Solicitantul care intenționează să efectueze operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), înaintea depunerii cererii tip (Anexa nr.2.2) de acordare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), poate solicita o întâlnire cu reprezentanții AAC în vederea obținerii tuturor informațiilor necesare efectuării acestor tipuri de operațiuni.
2. Pentru operațiunile comerciale specializate (lucru aerian) informarea se efectuează utilizând Anexa nr.1.3.
3. În termen de 10 de zile de la depunerea la AAC a informării de la 1.2 2, solicitantul este notificat în scris, asupra datei la care va avea loc întrevederea la sediul AAC, conform 1.2.4. Data la care va avea loc întrevederea nu depășește 15 de zile de la data înregistrării informării.
4. Întrevederea are loc între echipa de autorizare compusă din reprezentanții AAC și persoanele propuse pentru deținerea de funcții manageriale ale solicitantului și are ca scop obținerea de către solicitant a informațiilor complete cu privire la operațiunile pentru care intenționează să fie autorizat, datele pe care urmează să le furnizeze și procedurile care trebuie să le cunoască și să le aplice în cazul operațiunilor pe care intenționează să le desfășoare.
5. Este esențial ca solicitantul să aibă o imagine clară asupra formei și conținutului documentelor necesare pentru obținerea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).
6. La cererea solicitantului, AAC îi pune la dispoziție un pachet de informații necesare pentru obținerea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian). Acest pachet conține cel puțin:
  - a. lista cadrului normativ aplicabil;
  - b. lista documentelor ce trebuie depuse o dată cu cererea tip de obținere a autorizației;
  - c. orice alte informații ajutătoare.
7. AAC informează solicitantul cu privire la perioadele de timp necesare realizării fiecărei etape din procesul de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		20

8. În urma discuțiilor se stabilește dacă solicitantul poate depune cererea tip (Anexa nr.2.2) de obținere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) sau dacă trebuie să se conformeze și cu alte prevederi înainte de aceasta.
9. Rezultatele întrevederii vor fi consemnate pe formularul din Anexa nr.1.2, completat și contrasemnat de ambele părți, cu oferirea unei copii solicitantului.

1.3 Inițierea procesului de obținere autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).

1. În urma finalizării cu succes a etapei de informare, solicitantul poate solicita autorizarea pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) în baza prevederilor conținute în Codul aerian al și Regulamentului privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene, subpartea SPO.
2. Solicitarea de acordare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) se face prin depunerea de către solicitant la AAC, a unei cereri tip, utilizând formularul din Anexa nr.2.2, cu cel puțin 60 de zile înaintea datei propuse de începere a operării. Cererea tip se completează în limba de stat a Republicii Moldova sau limba engleză de către managerul responsabil (accountable manager) sau reprezentantul împuternicit al acestuia și este însoțită de documentația suport care include cel puțin:
  - a. actele constitutive, cu toate completările și modificările ulterioare care vor demonstra denumirea oficială și denumirea comercială, adresa și adresa de corespondență a organizației (autentificate cu ștampila organizației);
  - b. un program de efectuare a procesului de autorizare care să conțină:
    - i. datele la care solicitantul depune spre evaluare manualele necesare (în cazul în care nu sunt depuse o dată cu cererea tip);
    - ii. data și locația la care aeronavele pot fi inspectate;
    - iii. data la care se poate începe efectuarea inspecției sediului social, a bazelor de operare și a tuturor celorlalte facilități (întreținere, dispecerat, etc.);
  - c. o descriere a sistemului de management, inclusiv a structurii organizatorice și întreaga documentație necesară acceptării/aprobării persoanelor manageriale nominalizate, conform prevederilor Capitolului 6 din prezenta parte (Partea SPO/LA);
  - d. o descriere a operațiunii propuse, inclusiv tipul (tipurile) și numărul aeronavei care urmează a fi exploatarea;
  - e. documentația de evaluare a riscurilor și procedurilor standard de operare aferente (SOP);
  - f. o declarație conform căreia întreaga documentație trimisă AAC a fost verificată de organizație și este în conformitate cu cerințele aplicabile;
  - g. dovada că deține în proprietate sau folosință (în baza unui contract de închiriere fără echipaj) cel puțin o aeronavă care dispune de certificat de navigabilitate (CofA) și corespunde operațiunilor preconizate;
  - h. documente specifice fiecărei aeronave pentru care solicită autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio);

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		21

- i. copii ale polițelor de asigurare și ale contractelor de asigurare pentru persoanele aflate la bordul aeronavei, precum și pentru răspundere civilă față de terți, în mărimile stabilite de cadrul normativ aplicabil, precum și scrisoarea de preluare a obligațiunii, eliberată de compania de asigurare/brokerul sau compania de reasigurare (Letter of Undertaking);
  - j. o declarație cu privire la posibilitatea asigurării resurselor financiare necesare efectuării în condiții de siguranță a tuturor operațiunilor pentru care se solicită autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian);
  - k. dacă este cazul, informații cu privire la contractele încheiate între organizație și agenții certificați pentru prestarea serviciilor aeriene certificate de AAC sau care urmează a fi perfectate (handling, servicii aeronautice și alte servicii aeroportuare);
  - l. detalii cu privire la facilitățile de pregătire a personalului aeronautic operațional, inclusiv lista și copiile certificatelor de calificare a FSTD-urilor pe care intenționează să le utilizeze pentru pregătirea personalului navigant, dacă este cazul;
  - m. Manualul de operațiuni, Manualul de zbor al aeronavei, Lista master a echipamentului minim (MMEL), Lista echipamentului minim și orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian, cum ar fi Manual sistemului de management al siguranței (Manualul SMS), Manualul pentru operațiuni la sol.
  - n. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
  - o. dovada autorizării sistemului de întreținere, respectiv Certificatul întreprinderii de management al menținerii navigabilității (CAMO) sau dovada depunerii documentelor necesare pentru obținerea acestui certificat;
  - p. dovada autorizării organizației de întreținere, respectiv Certificatul de autorizare Partea 145 sau contractele încheiate cu organizațiile de întreținere, autorizate Partea 145, ce vor asigura întreținerea aeronavelor operate, în cazul în care organizația proprie nu este autorizată în acest sens.
3. În termen de 15 zile de la data înregistrării cererii, după o evaluare preliminară, solicitantul este informat cu privire la necesitatea modificării acesteia și/sau a completării documentației suport.
  4. În cazul în care este necesară modificarea cererii de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) și/sau completarea documentației suport, termenul de 60 de zile de la 1.3. 2 se derulează de la data înregistrării documentației completate.
  5. În termen de 7 zile de la depunerea documentației suport complete, solicitantul este informat cu privire la etapa următoare.

1.4 Etapa de evaluare a documentației

1. Echipa de autorizare analizează documentația suport după depunerea cererii de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), de îndată ce se constată că sunt îndeplinite condițiile stabilite prin prezentul PIAC sau ca urmare a evaluării preliminare prevăzută la 1.3.3, după caz.
2. În termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii și a documentației suport, solicitantul este informat cu privire la conținutul documentelor depuse. În cazul manualelor menționate la 1.3 2. lit.m, solicitantul este informat cu privire la conformarea conținutului acestora cu cadrul normativ aplicabil, în termen de 30 de zile de la depunerea lor la AAC.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		22

3. În cazul în care se constată faptul că documentația prezentată nu respectă cerințele prevăzute de cadrul normativ aplicabil, termenul de 60 de zile prevăzut la 1.3. 2, se prelungește cu termenul de remediere.
4. În cazul în care se constată conformarea documentației cu cerințele prevăzute de cadrul normativ aplicabil, AAC emite scrisorile de aprobare/acceptare, pentru documentele care necesită acest lucru conform prevederilor prezentului PIAC , în termen de 30 de zile de la depunerea acestora la AAC.
5. Analiza manualelor menționate la 1.3 2 lit.m, este descrisă la Capitolul 8 din PIAC-OPS Partea GEN.
6. Procesul și cerințele aplicabile acceptării persoanelor propuse pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii sunt descrise la Capitolul 6 din prezenta parte (Partea SPO/LA).

1.5 Etapa de inspecții și demonstrații operaționale

2. După finalizarea analizei documentației suport complete și conforme, și aprobarea/acceptarea manualelor aferente, fiecare subdiviziune a AAC implicată în procesul de autorizare informează în scris solicitantul asupra datei la care încep auditurile/inspecțiile la sediul și bazele de operare ale solicitantului.
3. Efectuarea auditurilor/inspecțiilor și a demonstrațiilor operaționale va începe în termen de cel mult 5 zile de la data finalizării etapei de evaluare a documentației, conform 1.4.
4. AAC evaluează abilitatea solicitantului de a asigura operarea în siguranță și întreținerea corespunzătoare a aeronavei, efectuarea pregătirii personalului propriu și, unde este necesar, certificarea personalului cu responsabilități operaționale.
5. La această etapă se efectuează verificări la fața locului (după caz, la sediu, la bazele de operare, la facilitățile de pregătire, la organizațiile de întreținere proprii sau contractate și la facilitățile de aerodrom) pentru a se constata veridicitatea celor declarate în documentația depusă de solicitant, precum și pentru a se convinge că acesta are abilitatea și capacitatea necesare pentru desfășurarea operațiunilor aeriene propuse în condiții de siguranță.
6. AAC solicită demonstrații operaționale pentru a se convinge că solicitantul are abilitatea de a se conforma cu cerințele și procedurile de siguranță a zborului aplicabile. Aceste demonstrații operaționale reprezintă simularea activității pentru care solicită autorizarea și vor fi desfășurate în prezența membrilor din echipa de autorizare însărcinați cu evaluarea eficienței politicilor, procedurilor, instrucțiunilor și metodelor declarate în documentația aprobată/acceptată.
7. Perioada de efectuare a auditurilor/inspecțiilor și a demonstrațiilor operaționale nu depășește 15 zile de la începerea acestor activități.
8. Rezultatele auditului/inspecțiilor și ale demonstrațiilor operaționale sunt comunicate în scris solicitantului în termen de 5 zile de la finalizarea activităților de efectuare a auditului/inspecțiilor și ale demonstrațiilor operaționale.
9. În cazul în care se constată neconformități, solicitantul transmite planul de măsuri corective, formulat astfel încât să permită identificarea neconformității, a cauzei acesteia, acțiunea corectivă imediată, acțiunea preventivă și perioada de timp necesară implementării acțiunilor corective propuse și înaintează AAC dovezile obiective în acest sens.

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		23

10. În termen de 7 zile de la transmiterea dovezilor obiective, AAC analizează eficacitatea corecțiilor și comunică în scris solicitantului concluziile analizei (închiderea neconformităților, necesitatea reevaluării de către solicitant a modalităților de remediere, acceptarea corecției cu efectuarea inspecțiilor de verificare a implementării acestora, etc).
11. În funcție de rezultatele corecțiilor, se pot repeta o parte din inspecțiile și demonstrațiile operaționale.

1.6 Etapa de emitere a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)

1. În cazul în care pe parcursul etapelor precedente, solicitantul constată că nu poate asigura conformarea cu anumite cerințe si/sau nu mai dorește efectuarea anumitor elemente din specificațiile de operare solicitate inițial, solicită în scris excluderea acestora din cererea inițială și modifică în consecință documentația afectată.
2. Durata totală a întregului proces de autorizare nu depășește 6 luni de la data depunerii inițiale a cereri tip pentru acordarea autorizației.
3. În cazul în care solicitantul nu face dovada conformării cu cadrul normativ aplicabil în vederea obținerii autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) în termenul prevăzut la 1.6 2, AAC transmite solicitantului o notificare de refuz a acordării autorizației solicitat.
4. La cererea solicitantului, după actualizarea documentației, se reia întreg procesul de autorizare.
5. Autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) se emite după conformarea cu toate cerințele cadrului normativ aplicabil.
6. Concomitent cu emiterea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), se aduce la cunoștința solicitantului obligativitatea de a face dovada menținerii în termen de valabilitate a întregii documentații ce a stat la baza emiterii autorizației.
7. În conformitate cu ARO.OPS 150 și atunci când este satisfăcută de evaluarea riscurilor și de SOP, AAC emite autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) conform Anexei nr.6 la Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene. Condițiile în care operatorul este autorizat să efectueze una sau mai multe operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) sunt specificate în autorizație.

1.7 Forma autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)

1. Autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) cuprinzând specificațiile de operare, se emite conform specimenului din Anexa nr.6 la Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la operațiunile aeriene.
2. Toate autorizațiile pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) au un număr de înregistrare format din:
  - a) codul în litere specific autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) emisă de AAC: „SPO”;
  - b) un număr de serie format din 3 cifre: (SPO-321)

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
24

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		25

Capitolul 2 Modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)

2.1 Generalități

1. Orice modificare care afectează domeniul de aplicare al autorizației sau operațiunile autorizate necesită aprobarea prealabilă a AAC. Orice modificare care nu este inclusă în evaluarea inițială a riscurilor necesită depunerea la AAC, a unei evaluări a riscurilor și a procedurilor standard de operare modificate (SOP).
2. Modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) se poate face la solicitarea operatorului aerian prin transmiterea către AAC a cererii tip (Anexa nr.2.2) însoțită de întreaga documentație afectată.
3. Modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) poate consta în schimbarea uneia sau mai multor informații menționate atât în documentul de autorizare, cât și în specificațiile de operare.
4. Cererea tip, împreună cu documentația suport, trebuie depusă la AAC cu cel puțin 30 de zile înaintea datei la care se intenționează operarea în noile condiții solicitate de operatorul aerian.
5. Modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) cuprinde trei etape:
  - a. analiza cererii și a documentației suport;
  - b. efectuarea de verificări la fața locului, dacă este cazul; și
  - c. elaborarea unui răspuns în consecință.
6. În termen de 20 de zile de la depunerea cererii și a documentației suport, AAC transmite operatorului aerian punctul de vedere rezultat în urma analizei acestora.
7. În cazul în care se constată neconcordanțe în completarea cererii tip și sau a documentației aferente, solicitantul este contactat, în termen de 20 de zile de la depunerea acestora la AAC, pentru a revizui și completa documentația transmisă.
8. Perioada de timp necesară revizuirii și completării documentației transmise conform punctului 2.1 6, nu depășește 30 de zile.
9. În cazul în care se constată conformarea cererii tip și a documentației suport cu prevederile cadrului normativ aplicabil, operatorul aerian este informat, de fiecare compartiment implicat în procesul de autorizare, cu privire la perioada în care va începe auditul/inspecțiile și demonstrațiile operaționale precum și evaluarea sistemului de întreținere a aeronavelor, unde este cazul.
10. Datele la care se încep verificările la fața locului nu pot depăși 5 zile de la acceptarea/aprobarea documentației transmise.
11. Observațiile rezultate în urma verificărilor sunt aduse la cunoștința operatorului aerian, în termen de 5 zile de la finalizarea inspecției.
12. În cazul în care, cu ocazia verificărilor la fața locului, se constată neconformități, termenul de remediere a acestora nu trece de 30 de zile.
13. Dacă modificările solicitate nu impun efectuarea de verificări la fața locului, în termen de 10 zile de la acceptarea/aprobarea documentației, AAC emite autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) modificată în consecință.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		26

14. Termenul de modificare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) este prelungit cu perioada de timp necesară operatorului pentru revizuirea și/sau completarea documentației transmise și/sau pentru remedierea neconformităților rezultate în urma verificărilor de la fața locului.
15. În cazul nerespectării termenelor de la 2.1 7 sau 2.1 11, AAC comunică operatorului aerian, respingerea solicitării de modificare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).
16. În cazul în care operatorul aerian consideră necesar, poate solicita, în scris, o întrevvedere cu echipa de audit și/sau cu persoana desemnată din cadrul Direcției operațiuni de zbor responsabilă pentru autorizarea operatorului aerian respectiv pentru a primi lămuriri suplimentare cu privire la procesul de modificare a autorizației.
17. În cazul conformării cu cerințele aplicabile, operatorul aerian primește originalul autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) împreună cu o copie a raportului final de evaluare.

2.2 Modificarea datelor de identificare

1. În cazul în care operatorul aerian solicită modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) datorită schimbării datelor de identificare (nume, adresă, etc.), cererea tip este însoțită de cel puțin următoarea documentație:
  - a. actele constitutive (extras de la Camera Înregistrării de stat) din care să reiasă modificările solicitate;
  - b. documentele specifice fiecărei aeronave care să consemneze noile date (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio, copii ale polițelor de asigurare și ale contractelor de asigurare pentru încărcătură comercială și pentru răspundere civilă față de terți, etc.), dacă este cazul;
  - c. o copie a contractelor de deținere (proprietate/închiriere) a aeronavelor pe care intenționează să le opereze - în cazul în care în conținutul acestora se regăsesc elementele care au fost modificate;
  - d. Manualul de operațiuni, Manualul de zbor al aeronavei, Lista echipamentului minim, Manualul SMS și orice alt document care face parte din sistemul de documente de siguranță a zborului în care sunt menționate datele care au fost modificate, dacă este cazul;
  - e. copiile contractelor încheiate între organizație și agenții certificați pentru prestarea serviciilor aeriene certificate de AAC sau care urmează a fi perfectate (handling, servicii aeronautice și alte servicii aeroportuare) sau a manualelor specific în vederea prestării de servicii în regim propriu, după caz;
  - f. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
  - g. dovada modificării documentelor sistemului de întreținere, respectiv Certificatul întreprinderii de management al menținerii navigabilității (CAMO) sau dovada depunerii documentelor necesare pentru modificarea acestuia;
  - h. dovada modificării documentelor organizației de întreținere, respectiv Certificatul de autorizare Partea 145 sau contractele încheiate cu organizațiile de întreținere modificate în consecință.

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		27

2. Schimbarea codului unic de identificare conduce la revocarea documentului de autorizare, în cazul în care operatorul, posesorul unui nou cod IDNO, intenționează să efectueze operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) fără aprobarea preliminară de AAC, procedura de autorizare se reia și se desfășoară ca în cazul autorizării inițiale.

2.3 Modificarea tipurilor de operațiuni

1. În cazul în care operatorul aerian solicită modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) datorită introducerii/excluderii unor tipuri de operațiuni pentru unul sau mai multe tipuri de aeronave, cererea tip este însoțită de următoarea documentație, după caz:
  - a. părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze modificarea procedurilor ce stau la baza desfășurării tipurilor de operațiuni, conform solicitării;
  - b. părțile din Manualul de zbor al aeronavei aplicabile tipurilor de operațiuni solicitate;
  - c. Lista master a echipamentului minim și amendamentele la Lista echipamentului minim conform tipurilor de operațiuni solicitate;
  - d. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării, cum ar fi Manualul operațional, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul SMS, etc. dacă este cazul;
  - e. lista cu Task-uri din Programul de întreținere al aeronavei, dacă este cazul, specific tipului de operațiune solicitat (a se vedea Capitolul 2 din PIAC-OPS Partea GEN – Aprobări speciale).
  - f. documentația de evaluare a riscurilor și procedurilor standard de operare aferente (SOP), conform Cerințelor tehnice referitoare la operațiunile aeriene, Partea SPO.
2. După aprobarea/acceptarea documentației, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de autorizare trece la etapa de inspecții, dacă este cazul.

2.4 Includerea de noi tipuri de aeronave

1. Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz:
  - a. documentele specifice fiecărei aeronave pentru care se solicită modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio, copiii ale polițelor de asigurare și a contractelor de asigurare pentru încărcătură comercială și pentru răspundere civilă față de terți, etc.);
  - b. o copie a contractelor de deținere (proprietate/închiriere) a aeronavelor corespunzătoare noului tip;
  - c. părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze introducerea noilor tipuri de aeronave, conform solicitării;
  - d. Manualul de zbor, Lista master a echipamentului minim, Lista echipamentului minim, pentru fiecare tip/aeronavă, conform solicitării;

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		28

- e. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării: Manualul operațional, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul SMS, etc. dacă este cazul;
  - f. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
  - g. dovada asigurării managementului continuității navigabilității pentru aeronavele în cauză de către o organizație autorizată corespunzător.
2. Înainte de modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), după aprobarea/acceptarea de AAC a modificărilor programelor de pregătire, personalul navigant efectuează pregătirea pentru calificarea de tip (dacă este cazul) în cadrul organizațiilor de pregătire autorizate (ATO) după care efectuează programul de conversie al operatorului. În cazul în care se intenționează ca personalul navigant să opereze pe mai mult de un tip de aeronavă, acest lucru se reflectă în Manualul de operațiuni.
  3. În vederea efectuării programelor de pregătire referite la punctul 2.4. 2, acolo unde este cazul, operatorul aerian solicită AAC acordarea aprobării de utilizare a unui simulator corespunzător tipului de aeronavă și operațiuni aferente solicitate, utilizând Anexa nr.6.1.
  4. După aprobarea/acceptarea documentației, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de evaluare trece la etapa de inspecții, dacă este cazul, (ex: se efectuează inspecție la aeronavă pentru verificarea echipării acesteia).

2.5 Includerea de noi aeronave de același tip cu cele deja existente

1. Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz, ținând cont de varianta aeronavei pe care intenționează să o opereze (aeronavă de același tip, variantă similară sau diferită):
  - a. documentele specifice fiecărei aeronave pentru care se solicită modificarea documentului de autorizare (Certificat de înmatriculare, Certificat de navigabilitate sau echivalent, Certificat de zgomot, Licența stațiilor radio, copiii ale polițelor de asigurare și a contractelor de asigurare pentru încărcătură comercială și pentru răspundere civilă față de terți, etc.).
  - b. o copie a contractelor de deținere (proprietate/închiriere) a aeronavelor solicitate;
  - c. părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze introducerea aeronavelor, conform solicitării;
  - d. Manualul de zbor, Lista master a echipamentului minim, Lista echipamentului minim, pentru fiecare aeronavă, conform solicitării;
  - e. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării cum ar fi: Manualul operațional, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul SMS, etc. dacă este cazul.
  - f. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
  - g. dovada asigurării managementului continuității navigabilității pentru aeronavele în cauză de către o organizație autorizată corespunzător.
2. Înainte de modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), după aprobarea/acceptarea de AAC a modificărilor programelor de pregătire, operatorul aerian face dovada, dacă este cazul, efectuării pregătirii referitoare la diferențe de către personalul implicat.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

3. După aprobarea/acceptarea documentației, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de evaluare trece la etapa de audit/inspecție, dacă este cazul, (ex: se efectuează auditul/inspecția la aeronave pentru verificarea echipării acestora).

2.6 Excluderea de aeronave/tipuri de aeronave aflate în operare

Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz:

- a) părțile Manualului de operațiuni care să evidențieze excluderea aeronavelor/tipurilor de aeronave, conform solicitării;
- h. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță a zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării cum ar fi: Manualul operațional, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul SMS, etc. dacă este cazul.

2.7 Modificarea aprobărilor specifice

1. Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie să fie însoțită de următoarea documentație, după caz:
  - a. Manualul de operațiuni sau amendamente la acesta - conține proceduri operaționale specifice și programe de pregătire la sol și în zbor/pe simulator pentru operațiunile solicitate;
  - b. Manualul de zbor al aeronavei, sau amendamentul corespunzător la acesta, dacă este cazul;
  - c. Lista master a echipamentului minim și Lista echipamentului minim sau amendamente corespunzătoare la acestea, dacă este cazul;
  - d. orice alte documente care fac parte din sistemul de documente de siguranță zborului ale operatorului aerian și necesită modificări conform solicitării cum ar fi: Manualul operațional, Manualul pentru operațiuni la sol, Manualul SMS, etc. dacă este cazul.
  - e. împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de o altă persoană;
  - f. copia documentelor de certificare de navigabilitate care permit operarea aeronavelor în condițiile solicitate.
2. După analiza documentației și aprobarea/acceptarea acesteia, fiecare subdiviziune din cadrul AAC implicată în procesul de evaluare trece la etapa de audit/inspecție, dacă este cazul.

2.8 Modificarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), datorată schimbării titlului de deținere a aeronavelor aflate în operare

Cererea tip, depusă de operatorul aerian la AAC, trebuie însoțită de o copie a contractelor de deținere (proprietate/închiriere) a aeronavelor solicitate.

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
30

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00

Capitolul 3 - Supravegherea continuă

3.1 Generalități

1. După emiterea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), AAC evaluează și monitorizează continuu deținătorii acestora prin inspecții/auditori de supraveghere, în scopul desfășurării operațiunilor în condiții de siguranță conform prevederilor cadrului normativ aplicabil.
2. AAC nu se limitează la obiectivele unei misiuni de audit/inspecție în sensul prevederilor prezentului PIAC, poate extinde perioada de audit/inspecție, poate modifica frecvența și calendarul auditurilor/inspecțiilor programate în funcție de informațiile și elementele de care dispune în procesul continuu de supraveghere a siguranței pe care îl efectuează sau în funcție de natura și/sau amploarea operațiunilor operatorului aerian și schimbările la acestea.
3. În cazul în care pe durata inspecțiilor de supraveghere se constată deficiențe cu implicări multiple între departamentele operatorului aerian, inspecțiile se pot transforma în auditarea întregului sistem al operatorului aerian. Totodată, când sunt identificate deficiențe financiare, AAC poate adopta și alte măsuri de supraveghere inclusiv solicitarea unui audit financiar.
4. Responsabilitatea ultimă a operării în siguranță este a operatorului aerian.
5. De o importanță deosebită este conținutul cadrului normativ aplicabil care prevede stabilirea de către operator a unui sistem de monitorizare a conformării.
6. Obiectivul privind menținerea continuă a siguranței zborurilor nu poate fi atins până când deținătorii autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), nu sunt pregătiți să accepte implicațiile politicii lor incluzând generarea resurselor necesare implementării sistemului de monitorizare a conformării.
7. AAC trebuie să continue supravegherea modului de îndeplinire de către operator a cerințelor cadrului normativ aplicabile privind eficiența sistemului de monitorizare a conformării (incluzând și declarația de aprobare a sistemului de întreținere tehnică).
8. Dacă se consideră că sistem de monitorizare a conformării nu funcționează sau nu și-a atins obiectivele, încetând astfel a fi "acceptabil pentru AAC", aceasta devine ca atare o încălcare a cerințelor de autorizare care pot pune în discuție valabilitatea documentelor de autorizare.
9. Responsabilul cu asigurarea conformării trebuie să aibă acces direct la managerul responsabil.

3.2. Clasificarea auditurilor/inspecțiilor de supraveghere

1. Pentru organizațiile autorizate de AAC, programul de supraveghere se bazează pe natura specifică a organizației, complexitatea activităților sale și date despre activitățile de supraveghere din trecut și evaluarea riscurilor asociate tipului de activitate executat.
2. Auditurile/inspecțiile de supraveghere la operatorii aerieni pot fi clasificate după cum urmează:
  - a. audituri/inspecții planificate - se desfășoară astfel încât să fie respectate frecvențele și domeniile specificate stabilite prin planificare.
  - b. audituri/inspecțiile neplanificate:
    - i. pentru verificarea îndeplinirii măsurilor corective asumate de operatorul aerian în urma unor audituri sau altor inspecții de supraveghere și care au fost acceptate de către AAC. Acestea au loc conform datelor menționate în planul de măsuri corective; și

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		32

- ii. ordonate de AAC, care au un caracter aleatoriu, în scopul verificării menținerii gradului de siguranță aeronautică în desfășurarea activităților operaționale. Acestea vor fi stabilite în funcție de activitatea zilnică a operatorului aerian evidențiată prin rapoarte de evenimente de aviație civilă (ASR), rapoarte de inspecție în zbor, analiza documentației transmisă de operator la AAC etc.

3.3 Frecvența auditurilor de supraveghere

1. Auditurile de supraveghere se vor efectua o dată pe an, în baza planificării anuale corespunzătoare, aceasta fiind întocmită în luna decembrie a anului în curs pentru anul următor.
2. Activitatea de supraveghere desfășurată la operatorii aerieni deținători ai autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), este completată, în funcție de activitatea fiecărui operator aerian, cu audituri neplanificate.

3.4 Rezultatele activității de supraveghere

1. În termen de 10 zile de la finalizarea auditurilor/inspecțiilor de supraveghere, rezultatul acestora este adus la cunoștința operatorului aerian. Operatorul aerian primește o copie a Raportului de evaluare însoțit de lista observațiilor/neconformităților rezultate în urma auditurilor, precum și decizia AAC privind continuarea/limitarea/ suspendarea activității.
2. În cazul în care au fost constatate neconformități, în termen de maxim 15 zile de la primirea rezultatelor auditurilor/inspecțiilor de supraveghere, operatorul aerian transmite la AAC planul de măsuri corective. Planul de măsuri corective menționat trebuie formulat astfel încât să permită identificarea neconformității, a cauzei acesteia, corecția, acțiunea corectivă, acțiunea preventivă care are caracter permanent și perioada de timp necesară implementării acțiunilor corective propuse.
3. Termenele de remediere a neconformităților, menționate în planul de măsuri corective, sunt stabilite conform 8.2 din PIAC-OPS Partea GEN.
4. În termen de 5 zile de la primirea planului de măsuri corective, AAC transmite operatorului aerian punctul său de vedere cu privire la modul și termenele de implementarea a măsurilor corective.
5. Operatorul aerian este obligat să informeze AAC cu privire la respectarea termenelor de remediere a neconformităților acceptate de AAC, și acolo unde este posibil să transmită dovezi obiective cu privire la implementarea măsurilor corective.
6. AAC verifică implementarea măsurilor corective prin analiza dovezilor furnizate de operator și prin audituri de verificare neplanificate, după caz.
7. Verificarea îndeplinirii planului de măsuri corective se efectuează de membrii echipei de audit/inspecție de supraveghere care au semnalat neconformitățile (sau doar de șeful acestei echipe).
8. În cazul în care se poate constata implementarea planului de măsuri corective doar prin analiza dovezilor obiective transmise, finalizarea auditului/inspecției de supraveghere se face o dată cu acceptarea/aprobarea dovezilor obiective. Acceptarea/aprobarea dovezilor obiective se face în termen de 30 de zile de la depunerea acestora la AAC. În cazul în care, în urma analizei dovezilor obiective, se constată deficiențe în îndeplinirea planului de măsuri corective, operatorul aerian este informat în acest sens și se vor stabili noi termene de remediere.

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

9. În cazul în care, analiza modului de conformare cu planul de măsuri corective necesită audituri de verificare, acestea se realizează după expirarea termenului maxim limită prevăzut în acest plan. Pe parcursul auditului se are în vedere respectarea condițiilor menționate în planul de măsuri corective asumat de operator și acceptat de AAC și a implementării corecte a acestuia.
10. Dacă în urma auditurilor de verificare se constată îndeplinirea planului, AAC consemnează închiderea procesului și finalizarea auditului/ de supraveghere ce a generat acest plan de măsuri corective.
11. În cazul în care se constată deficiențe în îndeplinirea planului de măsuri corective, în termen de 5 zile de la auditul de verificare, operatorul aerian este informat în acest sens. Se stabilesc noi termene de remediere, reluându-se procedura de verificare descrisă mai sus.
12. În momentul în care echipa de audit/inspecție constată că planul de măsuri corective nu poate fi îndeplinit ca urmare a activității desfășurate de o persoană care deține un post managerial obligatoriu, AAC poate lua decizia demarării procesului de retragere a acceptabilității persoanei în cauză.
13. În eventualitatea în care operatorul nu reușește să satisfacă obiectivele stabilite prin planul de măsuri, în funcție de situația în cauză, AAC propune demararea procesului de limitare, suspendare sau revocare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), în conformitate cu Capitolul 5 din prezente (Partea SPO/LA).
14. În cazul în care în timpul auditului/inspecției de supraveghere se constată neconformități de nivel 1, sunt aplicate prevederile pct. 8.2 din PIAC-OPS Partea GEN.
15. Echipa de audit informează operatorul aerian, imediat ce constată neconformitatea de nivel 1, cu privire la acțiunile pe care le va întreprinde, inclusiv cele referitoare la autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), (limitare/suspendare/revocare). Este responsabilitatea operatorului aerian ca până la primirea documentației specifice din partea AAC să i-a toate măsurile necesare pentru eliminarea cauzelor care au dus la reducerea nivelului de siguranță sau la periclitarea gravă a siguranței zborului.

3.5 Includerea personalului de inspecție în zbor (operațiuni aeriene) în cadrul echipajului aeronavei, suplimentar față de membrii echipajului de zbor, în timpul executării misiunii de inspecție în zbor

1. Inspectorii pentru inspecția în zbor, execută activități de inspecție în zbor, inclusiv de supraveghere a personalului aeronautic navigant ce operează zborul respectiv, în baza Deciziei Directorului AAC, la propunerea Șefului Direcției operațiuni de zbor și calificării specifice de inspector din categoria de personal aeronautic navigant de inspecție în zbor pentru tipul/varianta respectivă de aeronavă.
2. Executarea activităților de inspecție în zbor, inclusiv de supraveghere a personalului aeronautic navigant ce operează zborul respectiv, se face prin includerea de către operatorul inspectat a personalului de inspecție în zbor în echipajul aeronavei, suplimentar față de membrii echipajului de zbor, ca urmare a Deciziei Directorului AAC.
3. Includerea de către operator a personalului de inspecție în zbor în echipajul aeronavei la bordul căreia se va desfășura inspecția aprobată și comunicată de AAC se face prin înscrierea corespunzătoare a inspectorului în documentele de zbor ale operatorului referitoare la misiunea respectivă de inspecție în zbor, inclusiv de supraveghere a personalului aeronautic navigant ce operează zborul respectiv, în baza Deciziei Directorului AAC.

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
34

4. În timpul desfășurării inspecției în zbor, personalul de inspecție în zbor ce execută activități de inspecție în zbor la bordul aeronavei respective nu se va implica în acțiunile echipajului, pe care le urmărește în sensul verificării cunoștințelor și deprinderilor relevante legate de operarea respectivei aeronave, în conformitate cu prevederile cadrului normativ aplicabil și ale documentației de siguranță a operatorului, precum și în conformitate cu formularele de inspecție (listele de verificare) standardizate.
5. În situația apariției unei situații anormale/de urgență în cazul zborului ce face obiectul inspecției, inspectorul pentru inspecția în zbor (operațiuni aeriene) aflat la bord va participa la acțiunile echipajului la solicitarea comandantului, după cum este aplicabil.

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
35

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		36

Capitolul 4 – Limitarea, suspendarea, revocarea de către AAC a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) și contestarea deciziilor AAC de către operatorul aerian

4.1 Generalități

În conformitate cu prevederile art. 14 din Codul aerian, suspendarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), are ca efect suspendarea (sistarea) unor genuri de activitate, a unor lucrări concrete, a altor acțiuni necesare activității aeronautice civile.

1. O autorizație pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), poate fi limitată, suspendată în cazul în care AAC nu mai este convinsă de faptul că operatorul aerian are capacitatea de a desfășura în continuare operațiuni în condiții de siguranță ca urmare a:
  - a. nerespectării cadrului normativ aplicabil operațiunilor pentru care este autorizat operatorul;
  - b. nerespectării cerințelor în baza cărora a fost acordată autorizația;
  - c. neînlăturarea deficiențelor depistate în derularea proceselor de supraveghere în conformitate cu cerințele aplicabile; sau
  - d. nu sunt achitate plățile de supraveghere cel puțin 2 luni consecutive.
2. Pe lângă cazurile prevăzute la 4.1 1, autorizația poate fi suspendată la solicitarea deținătorului acesteia. În cazul unei cereri din partea operatorului aerian pentru întreruperea valabilității documentului de autorizare, caz în care AAC procedează la suspendarea activităților de supraveghere și, în consecință, la suspendarea documentului de autorizare în cauză.
3. Încetarea perioadei de limitare/suspendare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), are loc numai în cazul în care AAC constată înlăturarea cauzelor care au stat la baza deciziei de limitare/suspendare.
4. La momentul verificării înlăturării cauzelor care au stat la baza limitării/suspendării autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), inspectorii vor lua în considerare și alte cerințe suplimentare aplicabile autorizării operatorilor aerieni, pe care trebuie să le îndeplinească operatorul aerian în cauză, pentru conformarea cu cerințele în baza cărora a fost acordată autorizația.
5. De asemenea, operatorul aerian care a solicitat anterior suspendarea autorizației poate solicita reluarea activității, cu condiția ca acesta să se conformeze tuturor cerințelor aplicabile la data solicitării.
6. În cazul în care nu se constată înlăturarea cauzelor care au stat la baza deciziei de limitare sau suspendare a autorizației, AAC menține decizia de limitare sau suspendare în termenele stabilite mai jos.

4.2 Limitarea

1. În termen de 10 zile de la emiterea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) limitate, operatorul aerian informează în scris AAC asupra deciziei de remediere a activităților care au fost limitate sau de renunțare definitivă la aceste activități.

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

2. În cazul în care decizia operatorului aerian este de a renunța definitiv la activitățile limitate, în termen de 30 de zile de la transmiterea deciziei conform 4.2.1, operatorul aerian supune acceptării/aprobării AAC toate documentele modificate corespunzător, care au stat la baza emiterii autorizației și în care au fost referite activitățile limitate.
3. În cazul în care operatorul aerian nu informează AAC asupra deciziei menționată la 4.2.1, se consideră că decizia acestuia este de a renunța definitiv la activitățile limitate, iar AAC va solicita transmiterea tuturor documentelor care au stat la baza emiterii autorizației și în care au fost referite activitățile limitate.
4. În cazul în care decizia operatorului aerian este de a remedia cauzele care au condus la limitare, acesta transmite la AAC un plan de măsuri corective, în termen de 15 zile de la transmiterea deciziei conform 4.2.1.
5. Activitatea de verificare a implementării planului de măsuri corective este descrisă la pct. 3.4 din prezenta parte (Partea SPO/LA).
6. În cazul în care se constată remedierea cauzelor care au dus la limitarea autorizației, AAC revine asupra deciziei privind limitarea acesteia, prin emiterea în consecință a unui nou document.
7. Dacă în termen de 3 luni de la decizia de limitare, operatorul aerian nu poate face dovada implementării corecte și eficiente a planului de măsuri corective, AAC va solicita modificarea, în termen de 30 de zile, a tuturor documentelor care au stat la baza emiterii autorizației și în care au fost referite activitățile limitate.
8. Nerespectarea termenelor de modificare a documentelor care au stat la baza emiterii autorizației, menționate la 4.2 1, 4.2 2 și 4.2 6, conduce la suspendarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).

4.3 Suspendarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)

1. AAC suspendă autorizația, în urma investigației, a controlului, a inspecției de supraveghere privind activitatea deținătorului de autorizație în condițiile 4.1 1.
2. Decizia și motivele suspendării se comunică în scris deținătorului de autorizație, urmând ca, în termen de 3 zile lucrătoare de la comunicare, AAC să se adreseze în instanța de judecată. În caz de nerespectare a termenului stabilit, suspendarea se anulează.
3. Decizia AAC privind suspendarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) se aplică până la rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești.
4. Suspendarea are un termen de aplicare ce nu poate depăși 6 luni, perioadă în care, în vederea ridicării suspendării autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), operatorul aerian poate să transmită către AAC un plan de acțiuni pentru înlăturarea cauzelor care au dus la măsura de suspendare a acestuia.
5. În cazul în care operatorul aerian nu a demonstrat conformarea cu planul de acțiuni transmis și cerințele aplicabile în perioada de 6 luni de la suspendare, AAC revocă autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian).
6. Decizia privind suspendarea autorizației își încetează acțiunea după constatarea de către AAC a lichidării încălcării pentru care a fost aplicată suspendarea sau, în cazul prevăzut la 4.1 2, după expirarea termenului de suspendare.

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		38

7. Decizia de suspendare a documentului de autorizare se perfectează în conformitate cu Anexa nr.4.1 la prezentul PIAC.
8. AAC notifică încetarea suspendării, prin emiterea unui ordin semnat de Directorul AAC și a unei decizii, în conformitate cu Anexa nr.4.3, ce va fi transmisă operatorului, înainte de a se permite reluarea operării. În nici un caz nu este permisă reluarea operării fără comunicarea deciziei AAC de încetare a suspendării.
9. Titularul certificatului este obligat, în decurs de 5 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei de suspendare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), să depună la sediul AAC originalul acestuia. Aceasta va fi restituită operatorului împreună cu decizia de ridicare a suspendării.

4.4 Revocarea autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian)

1. În conformitate cu prevederile art.15 din Codului aerian, AAC revocă autorizația în cazul în care:
  - a. se depistează date neautentice în documentele care i-au fost prezentate;
  - b. deținătorul autorizației a fost radiat din Registrul de stat al persoanelor juridice sau Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali;
  - c. se atestă nerespectarea a doua oară consecutiv a prescripțiilor inspectoriale aeronautice privind lichidarea încălcărilor ce țin de condițiile care au stat la baza eliberării autorizației;
  - d. nu sânt achitate plățile de supraveghere mai mult de 6 luni;
  - e. nu sânt înlăturate, în termenul stabilit, care nu poate depăși 6 luni, circumstanțele care au dus la suspendarea autorizației;
  - f. se depistează efectuarea activităților la care dă dreptul autorizația în timpul suspendării acestuia.
2. Titularul autorizației este obligat, în decurs de 5 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei de revocare a autorizației, să depună la sediul AAC originalul acesteia.
3. După expirarea celor 6 luni de suspendare prevăzute la 4.3.4 și 4.4 1 lit.e, AAC revocă autorizația prin emiterea Deciziei de revocare a documentului de autorizare semnată de către Directorul AAC, în conformitate cu Anexa nr.4.2 la prezentul PIAC.
4. În cazul revocării autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), la cererea celui interesat, procedura de autorizare se reia și se desfășoară ca și în cazul autorizării inițiale.

4.5 Contestații

1. Contestațiile împotriva deciziei AAC de limitare / suspendare / revocare a Certificatului de operator aerian se fac conform prevederilor legale.
2. Depunerea contestației nu suspendă executarea deciziilor AAC.
3. Deciziile necontestate în termenul legal, rămân definitive.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
39

SPAȚIU LĂSAT LIBER ÎN MOD INTENȚIONAT

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		40

Capitolul 6 - Schimbări în sistemul de management

6.1 Generalități

- 1) În conformitate cu prevederile ORO.GEN.210, operatorii aerieni din Republica Moldova care dețin sau intenționează să obțină autorizație pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian) trebuie să nominalizeze persoane responsabile pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii.
- 2) În cazul operatorilor aerieni care dețin sau intenționează să obțină autorizația pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), persoanele nominalizate de către operatorul aerian (responsabil operațiuni de zbor, responsabil pregătirea membrilor echipajului, responsabil operațiuni la sol, responsabil menținerea navigabilității) care trebuie să fie aprobate de către AAC.
- 3) Persoana poate deține mai mult de unul dintre posturile desemnate dacă un astfel de aranjament este considerat adecvat și corespunzător cu amploarea și sfera operațiunii comerciale specializate (lucru aerian) în condițiile specificate la AMC1 ORO.SPO.100(a).
- 4) Dacă persoana nominalizată este acceptată de către o altă autoritate competentă pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu, se va specifica acest fapt în cererile prezentate, în conformitate cu Anexa nr.7.1.
- 5) În vederea aprobării persoanelor responsabile, operatorul trebuie să transmită la AAC următoarele documente:
  - a. o cerere conform Anexei nr.7.1, completată cu datele personale ale persoanei nominalizate, care să ateste compatibilitatea cu funcția și responsabilitățile propuse. Acest formular este tratat ca document confidențial întrucât conține date personale. Cererea nu va fi completată și transmisă AAC în cazul managerului responsabil;
  - b. o declarație cu privire la persoana care asigură interimatul și durata prevăzută a interimatului (maxim 30 de zile), în cazul schimbării unei persoane responsabile;
  - c. fișa postului pentru care este nominalizat;
  - d. un document din care să reiasă tipul și durata contractului de muncă precum și durata timpului de lucru;
  - e. curriculum vitae;
  - f. dovada efectuării pregătiri specifice domeniului de activitate.
- 6) În cazul solicitării de acordare a autorizației pentru operațiuni comerciale specializate (lucru aerian), documentele menționate la 6.1 5, vor fi transmise la AAC concomitent cu cererea tip de obținere a documentului în cauză.
- 7) AAC își rezervă dreptul de a nu accepta aprobarea unei persoane într-un post managerial obligatoriu dacă persoana în cauză:
  - a. a deținut anterior un post managerial și i-a fost retrasă aprobarea;
  - b. în urma evaluării nu a dat dovadă de cunoaștere a cadrului normativ aplicabil;
  - c. a contribuit la producerea unuia sau mai multor evenimente de aviație;

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		41

d. nu deține unul sau mai multe documente din cele prezentate la punctul 6.1 5.

6.2 Organizarea procedurii de aprobare

1. Pentru aprobarea pentru postul managerial obligatoriu, fiecare persoană nominalizată trebuie să parcurgă cu succes o procedură de evaluare organizată la sediul AAC pentru a dovedi cunoașterea cadrului normativ aplicabil, specific postului pentru care este nominalizat (Anexa nr.7.3).
2. După înregistrarea cererii la AAC și depunerea documentelor prevăzute la 6.1 5, comisia de evaluare stabilită prin Ordinul Directorului AAC, în urma analizei documentației depuse, decide modul de desfășurare a procedurii de aprobare.
3. Comisia analizează documentele transmise de operatorul aerian și decide dacă este necesară evaluarea, la sediul AAC, a persoanei nominalizate pe postul managerial obligatoriu respectiv.
4. În cazul în care documentația depusă este incompletă sau necesită modificări, acest lucru este adus la cunoștința solicitantului în termen de 10 zile de la depunerea acesteia la AAC.
5. Analiza atentă a calificărilor deținătorilor de funcții manageriale obligatorii este de o importanță deosebită. O atenție sporită se acordă experienței anterioare a persoanelor nominalizate.
6. În cazuri excepționale, AAC poate aproba o nominalizare ce nu îndeplinește în totalitate cerințele impuse, cu condiția ca persoana nominalizată să poată demonstra o experiență similară comparabilă și abilitatea de a îndeplini cerințele postului la un nivel considerat acceptabil de către AAC (se ia în considerare experiența persoanei nominalizate, precum și natura și nivelul operațiunilor operatorului care a nominalizat persoana).
7. Notificarea privind necesitatea interviuării candidatului se transmite operatorului, în scris, în termen de 10 zile de la depunerea documentației și cu minimum 5 zile înainte de data programată a interviului. Data notificării privind stabilirea interviului poate fi amânată până la completarea/corectarea de către operator a documentației transmise, dar nu mai mult de 20 de zile de la data depunerii cererii.
8. În celelalte cazuri, comisia de evaluare, desemnată pentru evaluarea persoanei nominalizate pe postul managerial obligatoriu respectiv, poate decide:
  - a. aprobarea în mod direct a nominalizării, fără a mai fi necesară parcurgerea întregii proceduri de aprobare, ținând cont de experiența în domeniul aviației în posturi de conducere similare și buna colaborare de care persoana nominalizată a dat dovadă în decursul activității anterioare; sau
  - b. în cazul în care persoana în cauză face dovada efectuării unei pregătiri specific relevante domeniului de activitate, interviuarea acesteia în scopul de a verifica nivelul cunoștințelor dobândite; sau
  - c. în cazul în care persoana în cauză nu face dovada efectuării unei pregătiri specific relevante domeniului de activitate, examinarea acesteia în scopul de a verifica nivelul cunoștințelor referitor la prevederile Manualului propriu de operațiuni, a cadrului normativ și procedurilor aplicabile.
9. Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		42

10. În cazul în care persoana nominalizată nu a obținut cel puțin nota 7,50, sau în urma interviului nu a făcut dovada dobândirii cunoștințelor relevante domeniului de activitate, la solicitarea operatorului aerian, se va organiza reexaminarea practică a persoanei nominalizate. Dacă nici în urma acestei reexaminări nu a fost obținută nota minimă, niciun operator aerian nu va putea nominaliza acea persoana în vederea ocupării postului managerial respectiv pentru o perioadă de 6 luni.
11. În cazul în care o persoană, nominalizată anterior pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu, care nu a obținut cel puțin nota 7,50 în urma examinării și care face ulterior dovada efectuării unei pregătiri specifice relevante domeniului de activitate al unui operator aerian, este din nou nominalizată pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu, aceasta va fi examinată conform prevederilor 6.2 8 lit.c, indiferent de operatorul aerian care face nominalizarea respectivă.

6.3 Cerințe necesare pentru aprobarea ocupării posturilor manageriale obligatorii

1. Având în vedere prevederile ORO.SPO.100 (a), persoanele nominalizate conform ORO.AOC.135 trebuie să dețină experiență și să întrunească condițiile referitoare la deținerea certificatelor conform prevederilor prezentului Capitol.
2. În cazuri excepționale, în funcție de mărimea și complexitatea operațiunilor, AAC poate aproba nominalizarea unei persoane care nu întrunește toate condițiile. În acest caz, persoana nominalizată trebuie să aibă experiență comparabilă și să demonstreze capabilitatea de a-și desfășura activitatea pe postul pentru care a fost nominalizat.
3. Persoanele nominalizate pentru ocuparea posturilor manageriale obligatorii trebuie să demonstreze:
  - a. experiență practică în aplicarea standardelor de siguranță;
  - b. experiență practică în domeniul respectiv de operare;
  - c. cunoașterea:
    - i. prevederilor cadrului normativ aplicabil;
    - ii. specificațiilor de operare;
    - iii. conținutului părților relevante a propriului Manual de operațiuni;
  - d. familiarizarea cu sistemul de management;
  - e. 5 ani de experiență de muncă relevantă din care cel puțin 2 ani vor fi în cadrul industriei aeronautice, într-o poziție specifică domeniului pentru care este nominalizat.

6.3.1 Responsabil operațiuni de zbor

1. Persoana nominalizată sau adjunctul său trebuie să dețină un certificat valid, pe unul din tipurile de aeronave și specificațiile de operare ale documentului de autorizare și calificări asociate corespunzătoare tipului de operațiuni efectuate conform autorizației pentru operațiuni comerciale specializate deținute sau care se intenționează a fi obținut.

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		43

- Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării scrise persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.

6.3.2 Responsabil pentru pregătirea membrilor echipajului

- Persoana nominalizată sau adjunctul său trebuie să fie instructor pentru calificare pe tip/clasă cu certificatul la zi pe un tip/clasă de aeronavă operată sub documentul de autorizare al operatorului.
- Persoana nominalizată trebuie să aibă cunoștințe cu privire la conceptul de pregătire a personalului aeronautic navigant și nenavigant.
- Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării scrise persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.

6.3.3 Responsabil pentru operațiuni sol

- Persoana nominalizată trebuie să aibă cunoștințe temeinice asupra conceptului de operațiuni la sol ale deținătorului de document de autorizare.
- Persoana nominalizată trebuie să aibă cunoștințe cu privire la conceptul operațiunilor de sol.
- Evaluarea constă într-un interviu în fața comisiei de evaluare și un test scris, elaborat de comisia de evaluare pentru domeniul respectiv. Pe parcursul testării scrise persoana evaluată va avea acces la documentația relevantă domeniului pentru care este nominalizat. Nota minimă obținută la testul scris, în vederea aprobării, este 7,50.

6.3.4 Responsabil menținerea navigabilității

Persoana nominalizată pentru menținerea navigabilității trebuie să demonstreze că posedă cunoștințe pertinente, o pregătire și o experiență corespunzătoare referitoare la menținerea navigabilității aeronavelor, în conformitate cu Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu abilități în domeniul asupra conceptului de operațiuni la sol ale deținătorului de document de certificare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.641/2019.

6.4 Responsabilități combinate ale deținătorilor de posturi manageriale obligatorii

- Aprobarea unei singure persoane pentru ocuparea mai multor posturi manageriale depinde de natura și nivelul operațiunilor de zbor ale operatorului aerian și de prevederile cadrului normativ aplicabil. Aspectele care vor fi luate în considerare sunt competența și capacitatea persoanei de a-și îndeplini responsabilitățile.
- În ceea ce privește competența pentru domeniile de activitate, nu se face nici o diferență față de cerințele aplicabile persoanelor desemnate doar pentru un singur post managerial obligatoriu.
- Capacitatea unei persoane de a-și îndeplini responsabilitățile depinde în primul rând de complexitatea operațiunilor de zbor executate. Totuși, complexitatea organizației sau a operațiunilor efectuate poate să limiteze combinarea responsabilităților a două sau mai multe posturi manageriale obligatorii, combinație care în alte situații ar putea fi aprobată.

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		44

4. În toate situațiile, responsabilitățile unui deținător de post managerial obligatoriu sunt ale unei singure persoane.
5. Dacă nu este satisfăcută de organizarea conducerii operatorului aerian, AAC poate solicita o anumită ierarhizare organizațională corespunzătoare a acestuia.

6.5 Rezultatul procedurii de aprobare

1. În termen de 5 zile de la finalizarea procesului de aprobare, rezultatul acestuia este comunicat în scris operatorului aerian.
2. În termen de 10 zile de la primirea scrisorii de aprobare, operatorul aerian transmite AAC, pentru aprobare, amendamente la Manualul de operațiuni și la orice alt document afectat care face parte din sistemul de documente al operatorului aerian.
3. AAC poate respinge persoana nominalizată pentru ocuparea unui post managerial obligatoriu dacă:
  - a. în urma analizei documentației depuse sau a informațiilor deținute de AAC, se constată dovezi clare că acesta a deținut anterior o funcție de conducere într-o companie din industria aeronautică și că nu și-a îndeplinit atribuțiile și/sau i-a fost retrasă aprobarea;
  - b. există dovezi că a contribuit la producerea unuia sau mai multor evenimente de aviație civilă ce au afectat negativ cerințele de siguranță aplicabile;
  - c. în urma analizei documentației depuse se constată faptul că nu sunt întrunite condițiile impuse de cadrul normativ aplicabil;
  - d. în urma interviului se constată că persoana nominalizată nu deține cunoștințe relevante pentru ocuparea postului pentru care a fost nominalizat.
4. În cazul în care AAC nu aprobă nominalizarea unei persoane, în termen de 5 zile de la primirea rezultatului, operatorul aerian nominalizează o altă persoană pentru ocuparea postului în cauză, procedura de acceptare fiind reluată. În cazul în care nici cealaltă persoană nu este aprobată, AAC ia măsuri în consecință.

6.6 Procedura de retragere a aprobării

1. AAC își rezervă dreptul de a retrage aprobarea unei persoane deținătoare de post managerial obligatoriu dacă persoana în cauză dovedește prin activitatea managerială desfășurată că:
  - a. afectează negativ cerințele de siguranță aplicabile domeniului respectiv conform cadrului normativ aplicabil;
  - b. a contribuit la producerea unuia sau mai multor evenimente de aviație civilă;
  - c. nu duce la îndeplinire, în mod repetat, măsurile corective și solicitările AAC;
  - d. nu duce la îndeplinire atribuțiile ce îi revin prin ocuparea postului pentru care a fost aprobat de AAC.

Iunie 2020	Ediția	02
	Revizia	00

	Partea SPO/LA Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate (lucru aerian)	AAC
		PIAC-OPS
		45

2. Decizia de retragere a aprobării, precum și motivele care au condus la această decizie vor fi comunicate de urgență managerului responsabil al operatorului aerian.
3. Operatorul aerian, după luarea la cunoștință a deciziei de retragere a aprobării unei persoanei aflate într-un post managerial obligatoriu, comunică în termen de 3 zile, persoana care asigură interimatul pentru postul managerial respectiv și în termen de 15 zile propune AAC o nouă persoană care să fie supusă procedurii de aprobare descrisă în prezentul Capitol.
4. În cazul în care operatorul aerian nu transmite o nouă propunere în termenul specificat, AAC își rezervă dreptul de a lua măsuri suplimentare pentru asigurarea siguranței zborului.
5. În cazul retragerii aprobării unei persoane, aceasta nu mai este aprobată pe poziții similare cel puțin 2 ani de la retragerea aprobării. La expirarea celor 2 ani, în cazul în care se solicită, acesta parcurge întreaga procedură de acceptare.
6. În cazul persoanelor deținătoare de post managerial obligatoriu care au solicitat retragerea aprobării din inițiativă proprie, nu sunt aplicabile prevederile pct.6.6 5.

6.7 Încetarea relațiilor contractuale ale persoanelor responsabile care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii în cadrul unui operator aerian

1. Încetarea relațiilor contractuale ale persoanelor responsabile care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii în cadrul unui operator aerian, atrage după sine obligativitatea operatorului aerian în cauză de a comunica, în termen de 3 zile, numele persoanei / persoanelor care asigură interimatul pentru postul/posturile manageriale respective și, în termen de 15 zile de a propune AAC o nouă persoană/noi persoane care să fie supuse procedurii de aprobare descrise în prezentul Capitol.
2. În cazul în care AAC este informată de către o persoană responsabilă, care ocupă unul sau mai multe posturi manageriale obligatorii, despre încetarea relațiilor sale contractuale cu operatorul aerian în cadrul căruia a ocupat postul/posturile manageriale respective, iar operatorul aerian nu comunică numele persoanei/persoanelor care asigură interimatul pentru postul/posturile manageriale respective sau nu propune AAC o nouă persoană/noi persoane care să fie supuse procedurii de aprobare, depășindu-se astfel termenele specificate la 6.7 1. AAC își rezervă dreptul de a lua măsuri suplimentare pentru asigurarea siguranței zborului, conform Capitolului 5 din prezenta parte (Partea SPO/LA).

Iunie 2020	Editia	02
	Revizia	00

Partea SPO/LA
Prevederi specifice operațiunilor comerciale specializate
(lucru aerian)

AAC
PIAC-OPS
46

SPATIU LASAT LIBER IN MOD INTENTIONAT

Iunie 2020

Editia	02
Revizia	00